

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАТИКИ, МАТЕМАТИКИ ТА ЕКОНОМІКИ

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

<b>Назва курсу</b> <i>Обов'язковий /вибірковий</i>	Управління потенціалом підприємства <i>Обов'язковий</i>
<b>Ступінь освіти</b> <b>Бакалавр/магістр/доктор</b> <b>філософії</b> <b>Освітня програма</b>	Магістр ОПП «Менеджмент підприємств і організацій» ОПП «Управління навчальними закладами»
<b>Рік викладання/ Семестр/</b> <b>Курс (рік навчання)</b>	2023-2024/ 3 семестр / 2 рік
<b>Викладач</b>	Захарова Наталя Юріївна
<b>Профайл викладача</b>	<a href="https://fim.mdpu.org.ua/zaharova-natalya-yuriyivna/">https://fim.mdpu.org.ua/zaharova-natalya-yuriyivna/</a>
<b>Контактний тел.</b>	+380675978291
<b>E-mail:</b>	Zaharova_Natalya@mstu.edu.ua
<b>Сторінка курсу в ЦОДТ</b> <b>МДПУ ім. Б.Хмельницького</b>	<a href="https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=5800">https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=5800</a>
<b>Консультації</b>	<i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ імені Богдана Хмельницького.

## 1. АНОТАЦІЯ

Дисципліна «Управління потенціалом підприємства» спрямована на ознайомлення здобувачів з теоретичними та методологічними основами управління потенціалом підприємства, формування навичок щодо оцінки потенціалу підприємства та його структурних складових, рівня його конкурентоспроможності на сучасних підприємствах, а також практики адаптування потенціалу підприємства до змін у зовнішньому середовищі задля успішного його розвитку.

Навчальний матеріал дисципліни «Управління потенціалом підприємства» викладається у 8 темах, які розкривають сутність основних складових курсу.

Навчальна дисципліна «Управління потенціалом підприємства» спрямована на формування фахових компетенцій щодо володіння технологіями здійснення управлінського впливу та прийняття рішень щодо формування і розвитку потенціалу підприємства задля забезпечення ефективного розвитку організації.

## 2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою викладання дисципліни є послідовне формування у здобувачів знань основних положень теорії і практики щодо управління потенціалом підприємства з використанням ефективних інструментів (методів, прийомів, засобів) менеджменту, а також адаптування потенціалу підприємства до змін у зовнішньому середовищі і подолання можливих перешкоджань його розвитку.

## 3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

	Програмні компетентності
<b>ЗК4</b>	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети
<b>ЗК6</b>	Здатність генерувати нові ідеї (креативність)
<b>ФК1</b>	Здатність визначати та описувати характеристики організації.
<b>ФК 2</b>	Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани
<b>ФК9</b>	Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;
<b>ФК10</b>	Здатність до управління організацією та її розвитком

## 4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

<b>P5</b>	Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах
<b>P6</b>	Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

## 5. ОБСЯГ КУРСУ

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	28	14	78

## 6. ПОЛІТИКА

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати контрольні-модульні завдання

## 7. СТРУКТУРА КУРСУ

### 7.1 СТРУКТУРА КУРСУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
<b>БЛОК 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА</b>						
16	Тема 1. Основи управління формуванням і розвитком потенціалу підприємства	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (10 год.)	1-4			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)

14	Тема 2. Оптимізація структури потенціалу підприємства	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (10 год.)	1-3,6			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
16	Тема 3. Парадигма управління потенціалом за вартісними критеріями експертного оцінювання ризиків	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (10 год.)	1-4,10			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
12	Тема 4. Інформаційне забезпечення і сучасні технології управління складними виробничими системами	Лекція (2 год.) Самостійна робота (10 год.)	1,2,5,10			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
<b>БЛОК 2. БЛОК 2. ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ОКРЕМИМИ ВИДАМИ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА. АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПОТЕНЦІАЛОМ</b>						
16	Тема 5. Управління майновим потенціалом підприємства	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (10 год.)	1-4, 7			впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
16	Тема 6. Система управління формуванням і використанням трудового потенціалу підприємства	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (10 год.)	1, 2, 8, 9			впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
16	Тема 7. Управління конкурентоспроможністю потенціалу підприємства	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (10 год.)	1-3, 7			впродовж першого навчального семестру (другий

						періодичний контроль)
14	Тема 8. Система антикризового управління потенціалом та інструменти протидії кризовим процесам	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (8 год.)	1-4			впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)

## 7.2 СХЕМА КУРСУ (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Тема 1. Основи управління формуванням і розвитком потенціалу підприємства	1. Поняття і загальна модель формування та розвитку потенціалу підприємства. 2. Класифікаційні ознаки потенціалу підприємства. 3. Система управління формуванням і розвитком потенціалу підприємства.
Тема 2. Оптимізація структури потенціалу підприємства	1. Потенціал підприємства як відкрита економічна система 2. Структура потенціалу підприємства 3. Фактори, що впливають на структуру потенціалу підприємства
Тема 3. Парадигма управління потенціалом за вартісними критеріями експертного оцінювання ризиків	1. Поняття вартості та її модифікації. 2. Оцінка потенціалу підприємства з погляду параметрів його вартості. 3. Управління потенціалом підприємства за критеріями його вартості.
Тема 4. Інформаційне забезпечення і сучасні технології управління складними виробничими системами	1. Сутність та види інформаційних ресурсів для здійснення управління виробничими системами. 2. Джерела формування та форми відображення інформації для потреб управління потенціалом підприємства. 3. Інформаційні системи в управлінні потенціалом підприємства, сучасні методи обробки інформації.
Тема 5. Управління майновим потенціалом підприємства	1. Сутність, основні об'єкти та механізм управління майновим потенціалом підприємства 2. Система показників для управління майновим потенціалом підприємства 3. Відтворення майнового потенціалу суб'єкта господарювання

Тема 6. Система управління формуванням і використанням трудового потенціалу підприємства	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Сутність, мета і задачі управління трудовим (кадровим) потенціалом підприємства.</li> <li>2. Аналіз забезпеченості підприємства трудовими ресурсами.</li> <li>3. Шляхи підвищення трудового потенціалу підприємства.</li> <li>4. Роль мотивації в реалізації кадрового потенціалу підприємств.</li> </ol>
Тема 7. Управління конкурентоспроможністю потенціалу підприємства	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Сутність та рівні конкурентоспроможності потенціалу підприємства</li> <li>2. Методи оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства</li> <li>3. Стратегічний аналіз конкурентоспроможності потенціалу підприємства</li> </ol>
Тема 8. Система антикризового управління потенціалом та інструменти протидії кризовим процесам	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Характеристика кризового стану потенціалу підприємства.</li> <li>2. Концепція антикризового управління потенціалом підприємства.</li> </ol>

### 7.3 СХЕМА КУРСУ (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Тема практичного заняття	Зміст практичного заняття
Основи управління формуванням і розвитком потенціалу підприємства	Вирішення практичних ситуацій і завдань. Виконання тестових завдань
Графоаналітичний метод оцінки потенціалу підприємства «Квадрат потенціалу»	Вирішення практичних задач. Виконання тестових завдань
Методичні підходи до оцінювання об'єктів власності	Вирішення практичних ситуацій і завдань. Виконання тестових завдань
Оцінювання нерухомості	Вирішення практичних задач. Виконання тестових завдань Розв'язання ситуаційних вправ.
Оцінка формування та використання трудового потенціалу підприємства	Вирішення практичних задач. Виконання тестових завдань
Оцінка конкурентних позицій фірм	Вирішення практичних задач. Виконання тестових завдань
Діагностика банкрутства підприємства	Вирішення практичних задач. Виконання тестових завдань

#### 7.4 СХЕМА КУРСУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Основи управління формуванням і розвитком потенціалу підприємства	Стратегічне, тактичне та оперативне управління потенціалом підприємства Шкала нестабільності Ансоффа Управління по «слабким сигналам» Сценарний підхід до управління потенціалом підприємства
Оптимізація структури потенціалу підприємства	Визначення моделі оптимізації структури потенціалу сучасних підприємств Алгоритм оптимізації структури потенціалу на базі системи стратегічних і функціональних цілей підприємства
Парадигма управління потенціалом за вартісними критеріями експертного оцінювання ризиків	Формування цільових вартісних систем Ключові вартісні критерії. Методологія побудови ієрархічних вартісних критеріїв
Інформаційне забезпечення і сучасні технології управління складними виробничими системами	Інформаційні системи для аналізу діяльності підприємства Значення цифровізації бізнес-процесів Основи моделювання процесів управління потенціалом підприємства
Управління майновим потенціалом підприємства	Логістичні системи управління матеріальними потоками. Проблеми організації матеріальних потоків в умовах невизначеності Ідентифікація ключових елементів матеріальної бази сучасних підприємств
Система управління формуванням і використанням трудового потенціалу підприємства	Основні тенденції сучасного розвитку трудового потенціалу підприємств. Специфіка управління формуванням трудового потенціалу підприємств Причини виникнення та механізми вирішення організаційних конфліктів
Управління конкурентоспроможністю потенціалу підприємства	Переваги і недоліки основних методів оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства Індикативний метод оцінки конкурентоспроможності потенціалу підприємства Матриця конкурентоспроможності потенціалу підприємства
Система антикризового управління потенціалом та інструменти протидії кризовим процесам	Формування альтернативних рішень при реагуванні на виникнення кризової ситуації Паретто-оптимальний стан потенціалу підприємства.

	<p>Механізми контролю за ефективністю антикризового управління потенціалом підприємства</p> <p>Банкрутство: його правове забезпечення, методи його прогнозування, процедура визнання банкрутом</p>
--	--

## 8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

<p><b>Загальна система оцінювання курсу</b></p>	<p>За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): <math>КТ = ПК + ПКР</math>. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок (<math>X_{ср}</math>) за діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки (<math>X_{ср}</math>) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: <math>ПК = (X_{ср}) * 20 / 5</math>. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях <math>X_{ср} = 4.1</math> бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: <math>ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16</math> (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано <math>КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46</math> (балів).</p> <p>Студент має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.</p> <p>Підсумковим контролем є екзамен, на його складання надається 100 балів за виконання тестів (або задач чи завдань іншого виду). Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. <math>ЗР = (ПО + Е) / 2</math></p>
<p><b>Практичні заняття</b></p>	<p>«5» – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«4» – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого</p>



	<p>за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«3» – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.</p> <p>«2» – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.</p>
<b>Умови допуску до підсумкового контролю</b>	<p>Студент, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даної дисципліни.</p> <p>Студент зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення студента до підсумкового контролю.</p>

## 9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

### Основна

1. Должанський І.З., Загорна Т.О., Удалих О.О. Управління потенціалом підприємства. – К., 2006.
2. Кузнецова Т.В, Красовська Ю.В., Подлевська О.М. Управління потенціалом підприємства. Рівне. НУВГП, 2017. 196 с.
3. Міценко Н. Г. Управління потенціалом підприємства : навч. посіб. / О. В. Березін, С. Т. Дуда, Н. Г. Міценко. – Львів : Магнолія 2006, 2017. – 308 с.
4. Хомяков В.І., Бакум І.В. Управління потенціалом підприємства. К.: Кондор, 2007. – 400 с.

### Допоміжна

5. Економіка підприємства : Підручник / За заг. ред. С.Ф Покропивного. – К.: КНЕУ, 2000. – 528 с.
6. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури ЦНЛ, 2005. 352 с.
7. Раєвнева О. В. Управління розвитком підприємства: методологія, механізми, моделі : монографія. Харків : ІНЖЕК, 2006. – 496 с.
8. Ткаченко А. М., Бакута А.В. Управління трудовим потенціалом підприємства та підвищення ефективності його використання. *Вісник економічної науки України*. 2017. № 1 (32). С. 99-102.
9. Управління мотивацією праці персоналу підприємств сфери обслуговування : монографія / Н. Г. Міценко, Д. В. Різник. - Львів : Вид-во ЛТЕУ, 2019. 256 с.
10. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник:/ За ред. проф. Г.Г. Кірейцева. – К.:ЦУЛ, 2002. – 496 с.